

Această publicație este realizată în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”, implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA).

Buletinul informativ a fost elaborat cu asistența financiară a Fondului de Parteneriat pentru Transparență. Conținutul este responsabilitatea exclusivă a IDIS „Viitorul” și nu reflectă sub nicio formă punctele de vedere ale IDIS „Viitorul” și Fondului de Parteneriat pentru Transparență.

ACHIZIȚIILE PUBLICE IN VIZOR

BULETIN INFORMATIV

Nr. 5 (mai 2022)

DIN CUPRINS

2 | ANUNȚURI

IDIS „Viitorul” prezintă ediția actualizată a Ghidului de monitorizare a achizițiilor publice

3 | NOUȚĂȚI

Valorile contractelor de achiziție publică de lucrări, ajustate prin mecanisme noi

4 | OPINIE

„Capacitatea tehnică și cea profesională, esențiale pentru determinarea experienței similare în cazul achizițiilor publice de lucrări”

6 | LEGISLAȚIE

Beneficiile și riscurile proiectului de modificare a Legii privind achizițiile publice înregistrat în Parlament

9 | ANALIZĂ

Achiziții de peste 8 miliarde lei, încheiate de autoritățile publice din Moldova în anul 2021

15 | CONTROL

Cine verifică legalitatea achizițiilor publice și care sunt cele mai frecvente încălcări

EDITORIAL

INTEGRITATEA ACHIZIȚIILOR PUBLICE TREBUIE CONSTRUITĂ DE PE TOATE BARICADELE, INCLUSIV DE PE CEA A CETĂȚENILOR

Diana ENACHI

Coordonatoare de proiecte și expertă în achiziții publice la IDIS „Viitorul”

Achizițiile publice sunt un domeniu vulnerabil la fraudă și corupție. Ceea ce trebuie să facem este să îmbunătățim sistemele: sistemele de administrare, sistemele de integritate, procesele, să consolidăm sistemul public, să motivăm funcționarii publici, să creăm condiții, să creăm legi, procese, regulamente care să fie clare, ușor de aplicat și care să nu se genereze interpretări abuzive. Și astfel, să diminuăm pe cât este posibil, riscurile de corupție.

De asemenea, fac un apel către noi toți, să nu așteptăm ca autoritățile să lupte cu corupția. Toate lucrurile pornesc de la

noi și, atâta timp cât noi vor fi corecți și nu vom fi parte a acestor acte ilegale și acestor acte de corupție, vom putea să schimbăm aceste lucruri. Atâta timp cât noi așteptăm doar autoritățile să intervină, atunci cu siguranță lucrurile nu se vor schimba prea curând. De aceea, este important ca integritatea să fie construită de pe toate baricadele, inclusiv de pe cea a cetățenilor.

IDIS „VIITORUL” PREZINTĂ EDIȚIA ACTUALIZATĂ A GHIDULUI DE MONITORIZARE A ACHIZIȚIILOR PUBLICE

» Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (PTF) prezintă ediția actualizată a Ghidului de monitorizare a achizițiilor publice: instrument pentru societatea civilă (martie 2022). Ghidul este semnat de experții Diana Enachi și Viorel Pîrvan și are scopul de asista organizațiile societății civile, monitorii civici și jurnaliștii în activitățile de monitorizare și investigare a achizițiilor publice la orice nivel și în orice sector.

„Societatea civilă are un rol esențial în monitorizarea achizițiilor publice și asigurarea transparenței în atribuirea și executarea contractelor de achiziții. În cazurile în care autoritățile publice nu respectă principiile de transparență, integritate și eficiență în procesul de achiziție, sau chiar sunt parte a unor scheme de corupție, organizațiile societății civile pot utiliza constatările și riscurile de corupție identificate, atât pentru sesizarea organelor de control/drept, cât și pentru mobilizarea cetățenilor, pentru ca aceștia să ceară mai multă responsabilitate din partea guvernării. Prin urmare, societatea civilă este cea care, prin supravegherea modului în care sunt utilizați banii publici, poate avea o contribuție importantă la consolidarea bunei guvernări și la dezvoltarea punților de legătură dintre societate și guvernare la toate nivelurile”, se menționează în publicație.

Structura logică a ghidului permite înțelegerea mecanismului de funcționare a sistemului de achiziții (cadrul legal și instituțional, etapele procesului de achiziție, etc.) și, ulterior, criteriile de selectare a achizițiilor pentru monitorizare în paralel cu aplicarea instrumentelor de monitorizare. Ghidul oferă instrucțiuni pas cu pas pentru procesul de identificare a indicatorilor de risc (stegulețe roșii) la fiecare etapă a procesului de achiziție. Autorii formulează și recomandări post-monitorizare, inclusiv care se referă la acțiuni de advocacy, sesizare a organelor competente, coalițiile cu alți actori din societatea civilă, mass-media etc. Aceste acțiuni au drept scop să contribuie la sporirea transparenței, asigurarea eficienței în utili-

Publicația poate fi accesată [AICI](#):

zarea banilor publici, sancționarea celor responsabili de ilegalități, precum și responsabilizarea autorităților contractante în fața cetățenilor.

Ghidul este un produs al proiectului „[Consolidarea integrității în achizițiile publice](#)”, implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA). Proiectul urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Moldova, care vor spori transparența și corectitudinea achizițiilor publice prin împuternicirea cetățenilor de a responsabiliza instituțiile relevante.

Sursa: www.viitorul.org

VALORILE CONTRACTELOR DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ DE LUCRĂRI, AJUSTATE PRIN MECANISME NOI

» Valorile contractelor de achiziție publică de lucrări vor putea fi ajustate prin mecanisme noi, urmare a creșterilor de prețuri, în special din domeniul construcțiilor. Guvernul a aprobat pe 27 aprilie, proiectul de modificare a Regulamentului privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice mai mari de un an ([HG nr. 1129/2018](#)).

Prin această măsură, se va asigura continuarea executării contractelor de achiziție publică de lucrări, astfel încât să nu se ajungă la neexecutarea sau la stoparea lucrărilor.

Conform proiectului, ajustarea se va realiza în baza actualizării prețurilor de cost, precum și ținând cont de rata inflației și a deflației. În acest sens, în Regulament vor fi introduse noțiuni noi, iar unele noțiuni se vor modifica.

De asemenea, proiectul prevede introducerea unei noi formule, care reglementează posibilita-

tea de ajustare a prețului contractelor de achiziție publică de lucrări în baza prețurilor aferente materialelor de construcție, luând în considerare orice creștere sau diminuare a acestora. Astfel, actualizarea prețurilor componente prețului de cost se va efectua luând în considerație: creșterea salariului, prețul la materiale și prețul la combustibil.

Totodată, subiecții participanți la procesul de achiziție vor putea să selecteze formula în baza căreia se va efectua ajustarea contractelor, condiție ce urmează a fi prevăzută în documentația de atribuire de către autoritatea contractantă.

Proiectul, de asemenea, completează Regulamentul cu un nou capitol, care stabilește procedura de examinare a solicitării de ajustare și modul de actualizare a prețurilor la componentele prețului de cost.

Actualmente, ajustarea valorii contractului de achiziții publice încheiat pe un termen mai mare de un an se efectuează ținând cont de rata inflației sau deflației calculată pentru anul precedent ajustării și publicată de Biroul Național de Statistică.

Sursa: www.mf.gov.md

VADIM ȚURCAN:

„CAPACITATEA TEHNICĂ ȘI CEA PROFESIONALĂ, ESENȚIALE PENTRU DETERMINAREA EXPERIENȚEI SIMILARE ÎN CAZUL ACHIZIȚIILOR PUBLICE DE LUCRĂRI”

» În cadrul procesului de achiziții publice de lucrări, în cadrul documentației de atribuire se specifică la criteriile de calificare și selecție, pentru capacitatea tehnică și/sau profesională, necesitatea prezentării dovezii experienței similare. De multe ori demonstrarea experienței similare în cadrul achizițiilor de lucrări reprezintă un proces de verificare complex și minuțios.

Art. 22, alin. (3), lit. a din [Legea 131/2015](#) prevede că în cazul aplicării unei proceduri pentru atribuirea unui contract de achiziții publice de lucrări, în scopul verificării capacității tehnice și/sau profesionale a ofertanților, autoritatea contractantă are dreptul de a le solicita acestora, în funcție de specificul, de volumul și de complexitatea lucrărilor ce urmează să fie executate și numai în măsura în care aceste informații sunt relevante pentru îndeplinirea contractului, următoarele:

- 1. LISTA LUCRĂRILOR SIMILARE EXECUTATE** în ultimii cinci ani, însoțită de certificări de bună execuție pentru cele mai importante lucrări, în care să se conțină cel puțin un contract de lucrări similare a cărui valoare să nu fie mai mică de 75% din valoarea viitorului contract sau;
- 2. VALOAREA CUMULATĂ A TUTUROR CONTRACTELOR** executate în ultimul an de activitate să fie egală cu sau mai mare decât valoarea viitorului contract.

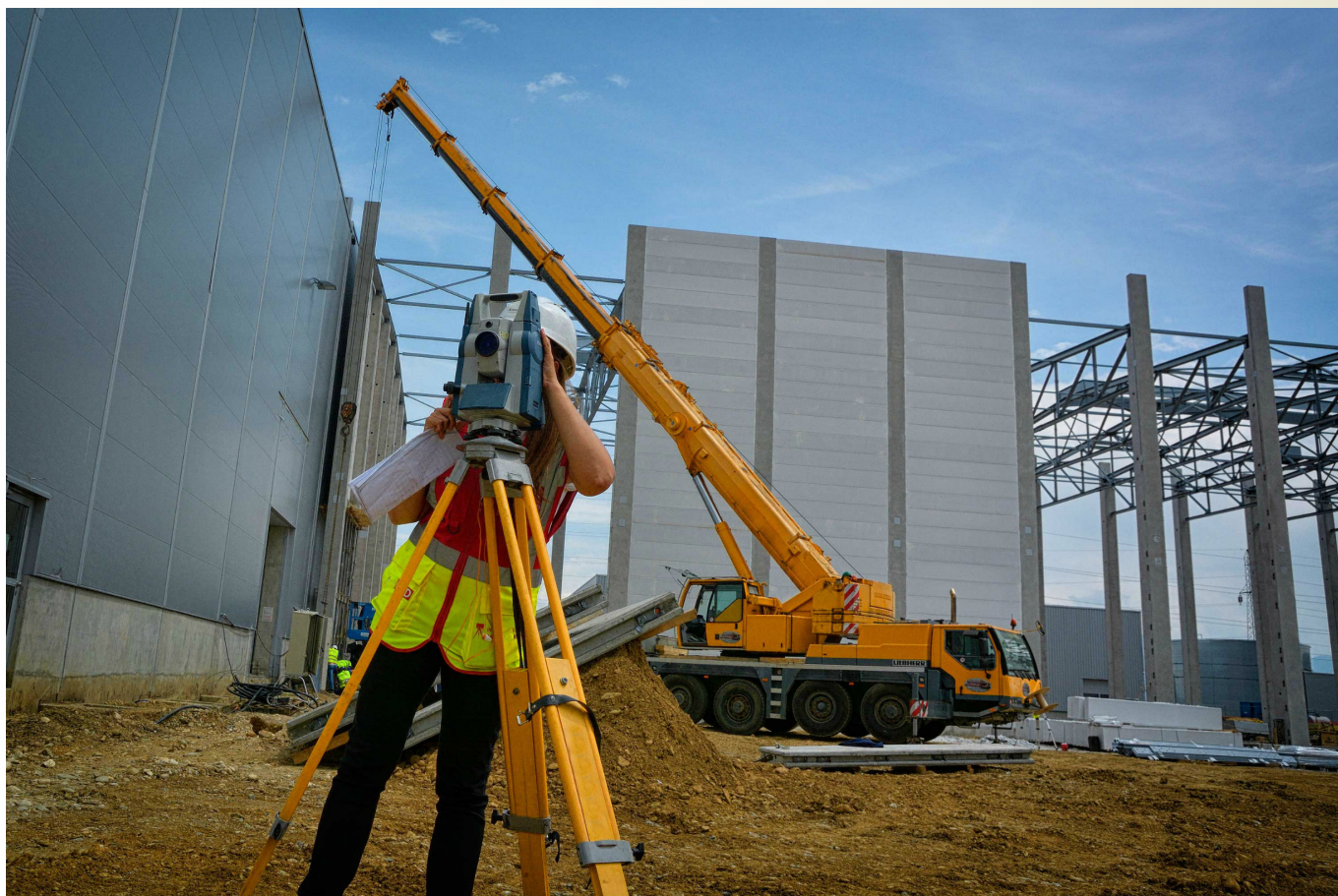
Certificările de bună execuție indică beneficiarii, indiferent dacă aceștia sunt autorități contractante sau clienți privați, valoarea, perioada și locul execuției lucrărilor și precizează dacă au fost

efectuate în conformitate cu normele profesionale din domeniu și dacă au fost duse la bun sfârșit.

Experiența similară urmează a fi demonstrată prin prezentarea contractului/contractelor de antrepriză sau subantrepriză, confirmate prin proces verbal de recepție la terminarea lucrărilor/proces verbal de recepție finală la expirarea perioadei de garanție, însoțite de certificări de bună execuție pentru cele mai importante lucrări.

Procesele verbale de terminare a lucrărilor trebuie să fie întocmite conform prevederilor [Hotărârii de Guvern 285/1996](#) cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente. Pct. 8 din HG 285/1996 face referire la faptul că comisiile de recepție sunt desemnate de către investitor, respectiv investitorul, reprezentat prin comisia de recepție, este responsabil de întocmirea și perfectarea întregului proces de recepție la terminarea lucrărilor. Comisiile de recepție a construcțiilor și a instalațiilor

aferente sunt alcătuite dintr-o componență de cel puțin cinci persoane. În componența lor sunt incluși reprezentantul investitorului, reprezentantul administrației publice locale și specialiști cu activități în construcție. Procesul verbal de terminarea a lucrărilor este întocmit conform modelului prezentat în [Anexa nr. 1](#).

Deși în Anexa nr. 1 la pct. 9 este prezentă referirea la concluzia Agenției de Supraveghere Tehnică, frecvent se întâmplă cazuri în care operatorii economici prezintă procese verbale de terminare a lucrărilor fără această concluzie.

Totuși, Hotărârea Guvernului 285/1996 nu indică expres despre obligativitatea includerii concluziei Agenției de Supraveghere Tehnică în procesul verbal de terminarea a lucrărilor. Respectiv, apare întrebarea dacă lucrarea executată se consideră a fi recepționată, fără concluzia Agenției de Supraveghere Tehnică. În opinia autorului lucrarea se consideră a fi recepționată din următoarele motive:

- 1. LUCRAREA A FOST CERTIFICATĂ CA EXECUTATĂ** de către comisia de recepție desemnată din cel puțin cinci membri, inclusiv specialiști cu activități în construcție.
- 2. PREZENTAREA DE CĂTRE PROIECTANT**, în calitate de autor al proiectului, punctului său de vedere cu privire la finalizarea lucrărilor.
- 3. PREZENTAREA DE CĂTRE INVESTITOR** comisiei de recepție avizele Direcției serviciului de salvatori și pompieri, Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice și Inspectoratului Ecologic de Stat privind execuția de facto a construcției.

În concluzie, judecând prin prisma prevederilor art. 22, alin. 3 putem considera că capacitatea tehnică și/sau profesională a fost satisfăcută, iar autoritatea contractantă urmează să o considere conformă, dacă este atașată inclusiv certificarea de bună execuție (scrisori de recomandare).

Autor: Vadim ȚURCAN,
expert asociat în achiziții publice, IDIS „Viitorul”

BENEFICIILE ȘI RISCURILE PROIECTULUI DE MODIFICARE A LEGII PRIVIND ACHIZIȚIILE PUBLICE ÎNREGISTRAT ÎN PARLAMENT

» Pe data de 12 mai, în Parlament a fost înregistrat un nou [proiect de modificare a Legii privind achizițiile publice nr. 131/2015](#). Proiectul de lege urmărește îmbunătățirea și ajustarea cadrului normativ actual care va spori transparența procedurilor de achiziții publice, inclusiv introducerea reglementărilor aferente modului de încheiere a contractelor de achiziții publice de mică valoare.

În general, Legea privind achizițiile publice necesită a fi completată și îmbunătățită în privința mai multor aspecte. Proiectul de lege vine cu

soluții pentru unele dintre carențele legislative actuale și problemele sesizate de societatea civilă în ultimii ani. Însă, din punctul nostru de vedere, proiectul de lege propus conține unele lacune și riscuri, care vor fi detaliate în continuare.

Una dintre propunerile proiectului vizează reglementarea prin lege a achizițiilor de valoare mică (bunuri și servicii în valoare de până la 200 000 lei și lucrări – 250 000 lei). Actualmente, achizițiile de valoare mică sunt reglementate printr-un [regulament separat](#) și nu sunt înregistrate în sistemul electronic, fiind desfășurate în condiții de transparență minimă. Regulamentul privind achizițiile publice de valoare mică nu a fost actualizat din anul 2016, perioadă în care Legea privind achizițiile publice

a fost modificată substanțial, inclusiv pragurile fiind majorate de aproape două ori.

La fel, cu referire la achizițiile de valoare mică, prin proiectul de lege se încurajează publicarea anunțurilor de participare în sistemul electronic de achiziții. Însă, în cazul alegerii unor alte metode de comunicare, autoritatea are obligația de a obține cel puțin trei oferte, care nu este obligatorie în cazul publicării anunțului în sistemul electronic.

Prin aceste completări a legii privind achizițiile publice va fi soluționată problema lipsei de transparență a achizițiilor de valoare mică și responsabilitatea redusă a autorităților în executarea contractelor de valoare mică. Deși, sunt considerate achiziții de valoare mică, dacă sunt analizate ca și volum, acestea ating sume impresionante de bani publici. Conform [Sintezei analitice a rezultatelor de audit aferente domeniului achizițiilor publice în perioada 2020 - 2021](#), Curtea de Conturi estimează valoarea achizițiilor de valoare mică la circa 9 miliarde de lei, ceea ce reprezintă, conform statisticilor oficiale, bugetul total al achizițiilor publice din Republica Moldova (care nu include achizițiile de valoare mică). Respectiv, anual, prin sistemul achizițiilor publice trec între 17 și 18 miliarde de lei (circa 8-9 miliarde lei contractele de valoare mare și circa 9 miliarde - contractele de valoare mică), ceea ce reprezintă circa 20% din cheltuielile bugetului public național. În aceeași sinteză, Curtea de Conturi menționează că reglementarea lacunară a achizițiilor publice de valoare mică, combinată cu discreția înaltă a autorităților contractante, facilitează utilizarea netransparentă și, uneori, ineficientă a banilor publici, precum și, implicit, condiționează apariția riscului de fraudă.

Proiectul de lege, de asemenea, își propune să clarifice rolul și să completeze atribuțiile Agenției Achiziții Publice (AAP). Astfel, rolul principal al Agenției constă în implementarea politicilor în sectorul achizițiilor publice și monitorizarea conformității procedurilor de achiziție publică. Se propune și completarea atribuțiilor Agenției

care urmează să constate și să examineze cazurile de încălcare a regulilor de inițiere și desfășurare a procedurilor de achiziții publice, să emită prescripții și să aplice sancțiuni conform legislației. Totodată, Agenția va avea obligația de a publica pe pagina web toate deciziile adoptate în termen de trei zile din data emiterii. Această nouă atribuție a Agenției îi revine ca urmare a adoptării, în decembrie 2021, a [proiectului de lege cu privire la modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 \(art.402\)](#). Despre acest proiect și problema privind lipsa aplicării sancțiunilor pentru ilegalitățile din procesul de achiziție din ultimii patru ani, a fost scris în [ediția precedentă a Buletinului „Achizițiile în vizor”](#) (pag. 5). Astfel, Agenția Achiziții Publice va constata încălcările din procesul de achiziție și va aplica sancțiuni celor care sunt responsabili de aceste încălcări.

Anual, prin sistemul achizițiilor publice trec între 17 și 18 miliarde lei (circa 8-9 miliarde lei contractele de valoare mare și circa 9 miliarde - contractele de valoare mică), ceea ce reprezintă circa 20% din cheltuielile bugetului public național.

Atribuirea competențelor de constatare a încălcărilor și aplicare a sancțiunilor a fost extrem de necesară, mai ales în contextul creșterii numărului de abuzuri și ilegalități. Totuși, lipsa unor prevederi clare ce ar reglementa acest mecanism este periculoasă. Așadar, nu este clar mecanismul în baza căruia cum vor fi selectate procedurile ce urmează a fi monitorizate, or acest detaliu nu poate fi lipsit de transparență. În mod cert, ar trebui să existe un sistem al

Această prevedere va îngădi dreptul operatorilor economici de a depune contestații asupra documentației de atribuire, în special în situațiile frecvent constatate a specificațiilor tehnice „cu dedicație”.

indicatorilor de risc, astfel încât doar achizițiile cu risc sporit de fraudă să fie examinate de către AAP. De asemenea, aceste monitorizări pot fi inițiate ca urmare a sesizărilor din partea unor instituții de stat, și chiar a organizațiilor societății civile sau a jurnaliștilor de investigație. Deși este indicată obligația publicării deciziilor Agenției Achiziții Publice, nu se menționează unde anume urmează a fi publicate (pagina web a AAP, sistemul electronic de achiziții).

Se consideră oportună și necesară precizarea cu privire la competențele Agenției Naționale pentru

Soluționarea Contestațiilor (ANSC), și anume faptul că membrii completelor se vor putea expune doar pe pretențiile ce au fost invocate. Însă ar fi necesară încă o precizare referitoare la deciziile ANSC, și anume inadmisibilitatea inițierii unei proceduri de achiziții repetate pe perioada examinării unei proceduri de achiziții cu același obiect la ANSC.

Însă, nu susținem propunerea proiectului de lege cu privire la excluderea dreptului operatorilor economici de a contesta o achiziție până la deschiderea ofertelor în cazul în care aceștia nu au făcut uz de dreptul lor de a solicita clarificări. Articolul 35 al Legii privind achizițiile publice prevede dreptul și obligația operatorului economic de a solicita clarificări privind documentația de atribuire. Această prevedere va îngădi dreptul operatorilor economici de a depune contestații asupra documentației de atribuire, în special în situațiile frecvent constatate a specificațiilor tehnice „cu dedicație”. În plus, deseori, răspunsurile autorităților la solicitările de clarificare sunt formale, ceea ce descurajează operatorii economici să clarifice prevederile neclare ale documentației. Respectiv, această prevedere nu va fi decât un obstacol fictiv și indezirabil pentru operatorii economici.

Și un ultim aspect ce merită atenția legiuitorului este actuala posibilitate a agenților economici incluși în Lista de interdicție de a câștiga contracte de achiziții publice de valoare mică. Or, în versiunea actuală, Legea privind achizițiile publice prevede obligația autorității contractante de a exclude operatorii economici aflați în Lista de interdicție doar de la procedurile de achiziție de valoare mare. Respectiv, considerăm necesară introducerea unei norme care să interzică clar atribuirea contractelor de achiziții de valoare mică operatorilor economici incluși în Lista de interdicție.

***Autoare: Diana ENACHI,
coordonatoare de proiecte și
expertă în achiziții publice la IDIS „Viitorul”
și Maria COVALCIUC, președinte AGER***

ACHIZIȚII DE PESTE 8 MILIARDE LEI, ÎNCHEIATE DE AUTORITĂȚILE PUBLICE DIN MOLDOVA ÎN ANUL 2021

» Achizițiile publice reprezintă o componentă importantă a sistemului finanțelor publice. Anual, prin sistemul achizițiilor publice circulă un volum semnificativ de resurse bugetare publice. Achizițiile pot și trebuie să fie un instrument de stimulare a creșterii economice, precum și atingerea a altor obiective de politici macroeconomice, precum crearea locurilor de muncă, stimularea inovației, impulsionarea competitivității și accesului pe piață pentru IMM-urilor, dezvoltare durabilă și altele.

Din perspectivă economică, achizițiile sunt tot mai utilizate în calitate de pârghie pentru îmbunătățirea eficienței cheltuielilor publice. Iar cheltuielile și investițiile publice realizate prin intermediul procedurilor de achiziție, inclusiv reprezintă două pârghii importante ale creșterii economice. Pentru a măsura impactul pe care îl au achizițiile publice asupra economiei și dezvoltării economice, sunt necesare politici cu indicatori-cheie relevanți, acces la date dezagregate și de calitate, precum și analiza periodică a rezultatelor raportate la obiectivele țintite prin intermediul achizițiilor.

Informațiile statistice privind achizițiile publice conțin practic doar date primare și nu includ indicatori de performanță măsurați periodic. Acest fapt este confirmat și de către OCDE care a declarat că „deși statele membre colectează din ce în ce mai mult date de bază privind achizițiile publice, numai un mic număr de state membre efectuează o analiză sistematică a acestor informații pentru a evalua performanța sistemului de achiziții publice”. De exemplu, în Finlanda, ca urmare a unei analize a economiilor făcute la diferite tipuri de achiziții, s-a demonstrat că prin achizițiile centralizate

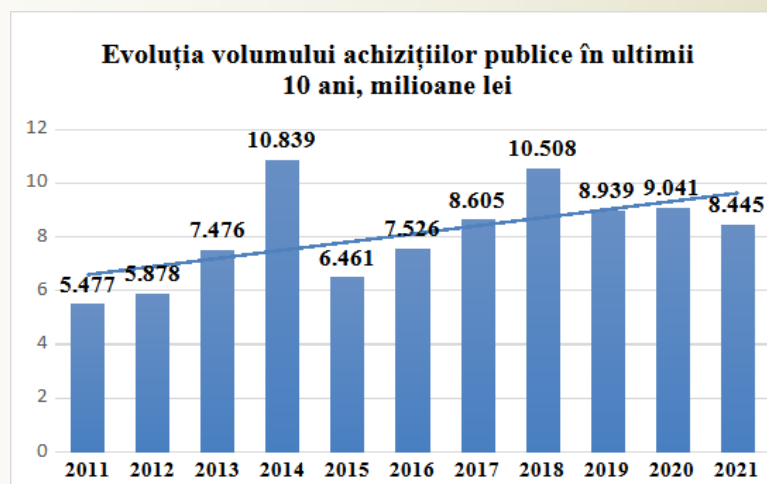
pot fi obținute economii în valoare de circa 25%, iar, în România, există un mecanism de măsurare periodică a performanței sistemului de achiziții publice, care este structurat pe cinci clase de indicatori: mărimea și caracteristicile pieței; intensitatea concurenței; monitorizarea activităților economice; eficiența achizițiilor publice și comportament necorespunzător/nereguli.

AUTORITĂȚILE PUBLICE DIN MOLDOVA AU ÎNCHEIAT 13 450 DE CONTRACTE DE ACHIZIȚIE ÎN ANUL 2021

Unul dintre cei mai importanți indicatori atunci când vorbim despre achiziții publice, este ponderea acestora în PIB. Conform unui [studii recente](#), 12% din PIB global (circa 10 trilioane de USD) este cheltuit prin intermediul achizițiilor publice. În Republica Moldova, ponderea achizițiilor publice în PIB a înregistrat cel mai scăzut nivel din istorie - 3,5%. Aceasta deși, datele OECD arată că ponderea achizițiilor publice în PIB a înregistrat o ușoară creștere în țările OECD, de la 11,8% în 2008 la 12,6% în 2019. În 2020, pandemia de COVID-19 a determinat o creștere a achizițiilor publice în raport cu PIB-ul. În cele 22 state UE membre ale OECD, ponderea achizițiilor publice în PIB a crescut de la 13,7% în 2019 la 14,9% în 2020. Această creștere a avut loc în contextul necesității crescute de procurare a bunurilor și serviciilor pentru prevenirea și controlul infecției de COVID-19, cât și a reducerii PIB-ului ca urmare a crizei. Un trend similar a fost înregistrat și în Republica Moldova în anul 2020 comparativ cu 2019. Achizițiile publice au înregistrat în 2020 o creștere, deși una neesențială, atât ca și valoare nominală, cât și ca pondere în PIB, de la 4,25% în 2019 la 4,38% în 2020.

În anul 2021, conform [datelor Agenției Achiziții Publice](#), autoritățile publice din Republica Moldova au procurat bunuri, lucrări și servicii în valoare de circa 8,4 miliarde lei. În total, pe parcursul anului 2021, autoritățile publice din țară au încheiat 13 450 contracte de achiziție ca urmare a 3 485 proceduri de achiziție publică.

În anul 2021, se observă o ușoară reducere a volumului achizițiilor publice comparativ cu anul 2020, de circa jumătate de milion de lei (6,58%).

Sursa: elaborat în baza Raportului privind achizițiile publice în anul 2021, www.tender.gov.md

ACHIZIȚIILE DE VALOARE MICĂ, MAI TRANSPARENTE PRIN INTERMEDIUL SISTEMULUI ELECTRONIC

Aceste date nu includ însă achizițiile de valoare mică (bunuri și servicii de până la 200 000 lei și lucrări de până la 250 000 lei), ceea ce înseamnă că valoarea reală a tuturor achizițiilor publice este cu mult mai mare. Problema principală este lipsa oricăror date oficiale privind volumul achizițiilor de valoare mică, care nu sunt reglementate de Legea 131/2015, nu sunt realizate prin sistemul electronic și nu sunt incluse în statisticile privind achizițiile.

Soluția pentru a aduce achizițiile de valoare mică în sfera transparenței este reglementarea acestora de Legea 131 și obligația de realizare prin intermediul sistemului electronic. Aceasta ar permite accesul la date privind contractele de valoare mică, măsurarea acestora și prevenirea fraudelor și neregulilor care sunt caracteristice achizițiilor netransparente. În Parlament este înregistrat un [proiect de lege pentru modificarea legii nr. 131/2015](#) prin care se propune, inclusiv reglementarea achizițiilor de valoare mică prin Legea 131 și desfășurarea electronică a procesului de achiziție.

ÎN CAZUL LICITAȚIILOR DESCHISE SUNT DEPUSE ÎN MEDIU TREI OFERTE

Un alt indicator important care caracterizează achizițiile publice în anul 2021 este numărul mediu de oferte depuse pentru o procedură de achiziție. Acesta este un indicator care ne arată gradul de concurență pe piața achizițiilor, important pentru atingerea eficienței prin obținerea unor prețuri și condiții avantajoase pentru autoritățile publice în procesul de achiziție. Numărul mediu de oferte depuse la o procedură de achiziție în anul 2021 este 3.32. Sunt diferențe nesemnificative între concurența în cadrul licitațiilor deschise și cererea ofertelor de prețuri. Astfel, numărul mediu de oferte a fost mai înalt în cazul licitațiilor deschise (3.64) comparativ cu cererea ofertelor de prețuri (3.10).

În anul 2021, ponderea achizițiilor anulate a constituit 28,2%. Totuși, în marea majoritate a achizițiilor anulate (95.3%), autoritățile contractante invocă „diverse motive” pentru anularea achiziției care poate avea loc doar în condițiile expres prevăzute de Legea 131/2015.

De asemenea, sunt diferențe între gradul de concurență în cadrul procedurilor de achiziție de bunuri, lucrări și servicii. Astfel, în cazul achizițiilor de bunuri desfășurate prin licitație deschise, numărul mediu de oferte este 4.86, în cazul achizițiilor de lucrări - 2.85, iar în achizițiile de servicii, acest indicator constituie 1.62. Prin comparație, analiza indicatorilor pieței achizițiilor publice din România arată, per general, un grad similar de concurență în cazul licitațiilor deschise și o concurență mai înaltă la achizițiile de servicii. În cazul licitațiilor deschise, în mediu sunt depuse trei oferte, în timp ce în cazul cererii ofertelor

de prețuri, au fost depuse în mediu două oferte la achizițiile de bunuri și lucrări și patru oferte pentru achizițiile de servicii. În ce privește procedurile simplificate (achiziții de valoare mică, conform legislației din Republica Moldova), în România este înregistrat un grad foarte înalt de concurență. Astfel, au fost depuse în mediu cinci oferte la achizițiile de bunuri și trei oferte la achizițiile de servicii și lucrări.

GRADUL ÎNALT AL PROCEDURILOR DE ACHIZIȚIE ANULATE NE ARATĂ DEFICIENȚELE DIN SISTEM

Atunci când analizăm eficiența achizițiilor publice, un indicator important este și ponderea achizițiilor anulate. Un grad înalt al procedurilor de achiziție anulate ne arată deficiențele din sistem, calitatea documentației de atribuire și încălcările pe care le admit autoritățile publice în procesul de achiziție. În anul 2021, ponderea achizițiilor anulate a constituit 28,2%. Totuși, în marea majoritate a achizițiilor anulate (95.3%), autoritățile contractante invocă „diverse motive” pentru anularea achiziției care poate avea loc doar în condițiile expres prevăzute de Legea 131/2015. Alte argumente invocate de autorități pentru anularea procedurilor au fost: lipsa ofertelor (4.2%), lipsa finanțării (0.2%), lipsă de oferte calificate (0.3%). Pentru comparație, în România, rata de anulare a procedurilor de achiziție este mai redusă și reprezintă 22%.

În concluzie, statisticile privind achizițiile publice din Republica Moldova conțin în mare parte date primare și foarte puțini indicatori de performanță care ar permite evaluarea eficienței procesului de achiziție, identificarea lacunelor și, respectiv, a soluțiilor. Deși, în modelele de documente și în sistemul electronic se conțin date precum criteriul de atribuire, atribuirea contractelor către IMM-uri, ponderea achizițiilor cu loturi, rate de respingere a ofertelor, durata medie de atribuire a unui contract, etc., astfel de indicatori nu apar în statistici.

Autor: Diana Enachi, coordonatoare de proiecte și expertă în achiziții publice la IDIS „Viitorul”

DIANA ENACHI:

„ACOLO UNDE NU EXISTĂ TRANSPARENȚĂ, SANȚIUNI ȘI CONTROL, ACHIZIȚIILE PUBLICE RISCĂ SĂ FIE FRAUDATE”

» Diana Enachi este coordonatoare de proiecte la Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS), fiind calificată în domeniul bugete și achiziții publice transparente, anticorupție, democrație și bună guvernare. Diana Enachi este recunoscută și cunoscută în Republica Moldova drept o foarte bună expertă în achiziții publice și pentru că țara noastră este împânzită de numeroase interese și manifestări de corupție în achizițiile publice, iar acest articol, realizat în baza podcastului „Conversații anticorupție” semnat de Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI este axat pe acest subiect.

Valeria Ciolac, coordonatoare programe anticorupție: *De ce anume achizițiile publice sunt expuse riscurilor de corupție și care sunt acei factori principali care stimulează și proliferează corupția în achizițiile publice?*

Diana Enachi: Achizițiile publice ne vizează pe noi toți, deoarece sunt de fapt toate procurările de orice bunuri, servicii sau lucrări pe care le face o instituție publică indiferent că este vorba de o autoritate locală, o autoritate centrală, o întreprindere de stat, o instituție educațională, un spital, o instituție medicală și așa mai departe, adică tot ce este finanțat din banii publici, din bugetele publice. Deci orice bun procurat de o instituție, orice medicament procurat, orice

lucrare de infrastructură publică, drum, orice, trece printr-o procedură de achiziție publică. Tocmai de aceea orice cetățean ar trebui să fie interesat de acest proces și să-l monitorizeze. Când vorbim deja de vulnerabilitate acestora la corupție trebuie să menționez că în general achizițiile publice sunt un domeniu vulnerabil la fraudă și corupție. Evident că nivelul de corupție diferă foarte mult de la țară la țară, dar acest lucru nu înseamnă că achizițiile publice sunt vulnerabile la corupție doar în Republica Moldova. De ce această vulnerabilitate există? Pentru că există întotdeauna pentru banii publici, pentru că avem de a face cum bugetele publice. De asemenea o achiziție publică nu este altceva decât un proces care este urmat de un contract încheiat între un actor public, adică o instituție publică și un actor privat, adică un agent economic. Evident, fiecare dintre ei au interese diferite și iată aici practică și intervine acest interes.

De fapt corupția este un efect, o consecință sau un simptom. În acest sens, există o metodologie pe care noi o aplicăm în prevenirea corupției, nu și în combaterea ei, care este un domeniu total diferit.

Există mai multe statistici la nivel internațional privind valoarea corupției în achiziții sau aproximativ cât „ar costa” să obții un contract de achiziții și asta ar fi între 15 și chiar uneori 30% a pentru ca o companie să obțină un contract de achiziții. Asta nu înseamnă că orice proces de achiziții este fraudat și corupt. Și acum să trecem la factorii care stimulează acest lucru. Noi vorbim despre corupție ca despre o problemă. De fapt corupția este un efect, o consecință sau un simptom. În acest sens, există o metodologie pe care noi o aplicăm în prevenirea corupției, nu și în combaterea ei, care este un domeniu total diferit. Parte de prevenire denotă că corupția este un efect, generat de diferiți factori. De aceea, trebuie să minimizăm acești factori sau să fim atenți ca acești factori să ne existe. Potrivit lui Robert Klitgaard, un economist notoriu, formula corupției este: Corupția = discreție + monopol – transparență sau responsabilizare. Deci, corupția este acolo unde există un monopol înalt și în cazul achizițiilor publice există monopol, deoarece instituțiile publice fac aceste achiziții. Plus discreție înaltă - acolo unde există o descrieți înaltă, o discreție în procesul decizional, acel grup de lucru în achiziție, acel specialist, acea autoritate și felul în care aceasta ia decizii.

Și acolo unde există o transparență limitată sau redusă. Acolo unde nu există transparență, unde nu se văd lucrurile cum se întâmplă, este mai ușor și mai comod pentru a implementa tot felul de scheme pentru a fraudă un proces. Atunci când lumina este stinsă lucrurile se întâmplă altfel. cum spunea un trainer la unul dintre

treningurile noastre că în apele tulburi sunt crocodil mari exact așa e și cu transparența. Deci lipsa de transparență din start reprezintă un factor de risc și acolo unde ea nu există apare o probabilitate mai înaltă ca să intervină corupția.

Transparența de fapt este și un principiu reglementat de legislația în domeniul achizițiilor, dar nu este doar un deziderat pe care îl cerem noi, societate ori pe altcineva. Aceștia sunt factorii care generează și în prezența cărora există o probabilitate înaltă să apară fraudele și corupția.

Valeria Ciolac: Ce ar trebui să facă autoritățile pentru a preveni și reduce corupția în achizițiile publice?

Diana Enachi: Noi solicităm autorităților să respecte legea și este important ca să eliminăm acel factor al discreției în procesul decizional, ca să nu existe metode prin care specialistul sau grupul de lucru în achiziții, cei care iau deciziile, să decidă în propriul interes, dar să decidă conform legii și conform interesului public, adică să obțină cea mai bună valoare pentru banul public. Deci, să ne asigurăm că în cadrul legal avem reguli concrete și clare care nu pot fi interpretate și conform cărora orice decident sau orice grup de lucru în achiziții le va aplica în procesul decizional.

Pe lângă aceasta, este important ca să asigurăm cumva și componenta de control, sancționare, pentru că este foarte importantă în prevenirea corupției. Dacă se știe că nu există niciun risc, nici o sancțiune, niciun control și dacă știe se cunoaște că nu va fi trageră răspundere pentru acțiunile sale ilegale, majoritatea vor fi tentați să le facă. Este demonstrat că aproximativ 80% dintre oameni se vor comporta în funcție de anturaj sau în funcție de condițiile care au fost create. De aceea, este important ca noi să nu creăm condiții pentru proliferarea corupției: acolo unde sunt condiții, acolo unde nu este transparență, unde este discreție înaltă, unde nu există sancțiuni, control și unde nu există un risc înalt ca persoana care comite aceste fraude să răspundă pentru faptele sale și pentru fraudarea banului public, acolo evident că majoritatea vor comite aceste ilegalități.

Valeria Ciolac: Cum se clasează Republica Moldova la capitolul prevenirii corupției din domeniul achizițiilor publice și cred că aici putem fi de acord că profesionalismul și integritatea funcționarilor responsabil de achiziții are un rol extrem de important în diminuarea corupției din domeniul achizițiilor publice. În opinia dumneavoastră cum stă Republica Moldova la acest capitol?

Diana Enachi: Integritatea specialistului în achiziții, dar și a membrilor grupului de lucru este extrem de importantă pentru că de aici de fapt și pornește integritatea procedurii de achiziție și a procesului de achiziție per ansamblu. Nu în zadar noi avem legislație care prevede reguli și proceduri foarte clare și mă refer la legislația în domeniul integrității, atât prevederi care țin de integritatea instituțională, cât și integritatea profesională, dar și fiecărui funcționar public. De corectitudine și integritatea acestora depinde și corectitudinea procesului de achiziție

De asemenea, în foarte multe autorități există o carență de specialiști în achiziții publice, deci practic în foarte multe autorități publice, în special cele locale nici nu există măcar un specialist în achiziții, o persoană dedicată responsabilă, pregătită pe domeniul achizițiilor care să se ocupe de orice achiziție de care are nevoie autoritatea. Și atunci avem situația în care de achiziții se ocupă contabilul, primarul, Secretarul Consiliului local și așa mai departe, care nu este de fapt activitatea lor de bază și ne-cunoscând anumite aspecte, se comit o serie de greșeli care ulterior duc iarăși la încălcări și ilegalități determinate de faptul că nu există un profesionist în domeniu. Revin la marea problemă a noastră că nu avem un sistem de profesionalizare și certificare în domeniul achizițiilor, deși s-au făcut unii pași în ultimii doi ani. Și da, într-adevăr, dacă nu avem un grup de achiziții, un specialist pe domeniul achizițiilor dedicat și o persoană integră din cadrul autorității, atunci evident vor exista aceste riscuri de corupție și achiziții problematice, iar comunitatea nu va beneficia de acele bunuri, lucrări și servicii calitative care au fost preconizate ar fi procurate.

Valeria Ciolac: Cum credeți, va deveni Moldova un stat ceva mai liber de corupție și de cât timp este nevoie pentru ca Republica Moldova să limiteze manifestările de corupție în sectoarele vieții sale publice și private?

Diana Enachi: Întotdeauna se poate și ceea ce vreau să spun și poate nu va suna optimist deloc este faptul că nu vom reuși prea curând să eliminăm corupția complet, integral. Nu este posibil pur și simplu acest lucru. Ceea ce trebuie să facem este să îmbunătățim sistemele: sistemele de administrare, sistemele de integritate, procesele, să consolidăm sistemul public, să motivăm funcționarii publici, să creăm condiții, să creăm legi, procese, regulamente care să fie clare, ușor de aplicat și care să nu se genereze interpretări abuzive. Și astfel, să diminuăm pe cât este posibil, aceste riscuri de corupție și prin aceasta vom contribui la reducerea acestui flagel. Să eliminăm definitiv corupția nu e posibil și cred că nu există un asemenea sistem sau țară sau unde nu există corupție, dar prin a o diminua la maxim trebuie să fie scopul nostru.

Și desigur revin la tot ce ține de sistemul de justiție, de tragere la răspundere a celor care se fac răspunzători și atunci motivarea celor care intenționează să fraudeze banul public va fi cu mult mai mică. De asemenea fac un apel către noi toți ca să nu așteptăm ca autoritățile să lupte cu corupția. Toate lucrurile pornesc de la noi și atâta timp cât noi vor fi corecți și nu vom fi parte a acestor acte ilegale și acestor acte de corupție vom putea să schimbăm aceste lucruri. Atâta timp cât noi așteptăm doar autoritățile să intervină atunci cu siguranță lucrurile nu se vor schimba prea curând, de aceea, este important ca integritatea să fie construită de pe toate baricadele, inclusiv de pe cea a cetățenilor, care spun că nu pot face nimic, dar în realitate putem face foarte multe. Trebuie să contribuim, să fim corecți, să respectăm legea și să nu preferăm această corupție.

**Ascultați podcastul integral aici:
DIANA ENACHI DESPRE CORUPȚIA
DIN ACHIZIȚIILE PUBLICE**

designed by Pressfoto - Freepik.com

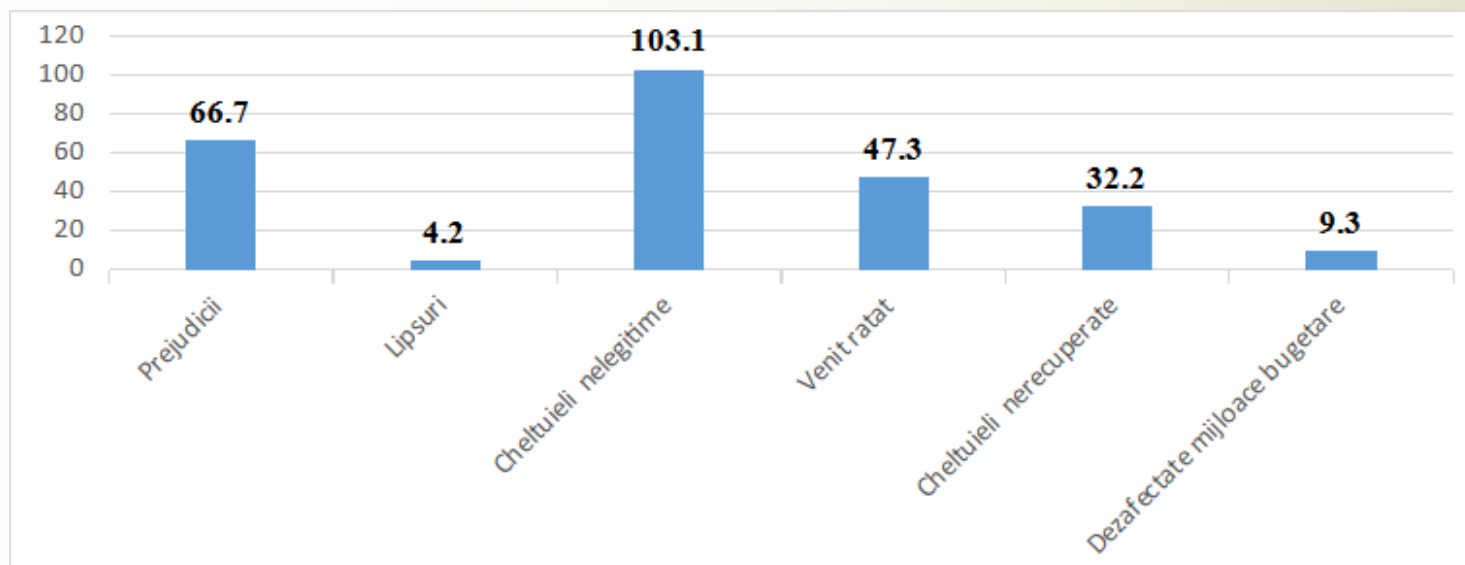
CINE VERIFICĂ LEGALITATEA ACHIZIȚIILOR PUBLICE ȘI CARE SUNT CELE MAI FRECVENTE ÎNCĂLCĂRI

» Procedurile de achiziție publică ale autorităților publice centrale și locale, precum și instituțiile subordonate și/sau fondate de către acestea sunt supuse controlului de către [Inspekția financiară](#), instituție subordonată Ministerului Finanțelor care are ca misiune protecția intereselor financiare publice ale statului. Una dintre funcțiile Inspekției financiare este exercitarea controlului financiar centralizat privind conformitatea cu legislația a operațiunilor și tranzacțiilor ce țin de gestionarea resurselor bugetului public național și patrimoniului public.

Potrivit [Raportului privind rezultatele activității de inspekție realizate de către Inspekția financiară pe parcursul anului 2021](#), inspekțiile financiare efectuate pe parcursul anului 2021 denotă nerespectarea, de către conducătorii entităților publice supuse inspekției, a prevederilor

actelor normative, fiind depistate prejudicii, lipsuri, cheltuieli nelegitime, venit ratat, cheltuieli nerecuperate și dezafectate mijloace bugetare în sumă de 262,8 milioane lei. Din cele 1 038 de inspekții realizate anul trecut, 787 inspekții financiare (75,8%) au fost efectuate în cadrul

Încălcările depistate estimate în sume bănești, milioane lei

Sursa: Elaborat de autor în baza Raportului privind rezultatele activității de inspectare realizate de către Inspekția financiară pe parcursul anului 2021, disponibil pe www.if.gov.md

entităților publice. De asemenea, din suma de 262,8 milioane de lei, doar 15,6% de resurse financiare au fost recuperate, echivalentul a circa 41,1 milioane de lei, se mai prezintă în raport.

Urmare a inspectărilor financiare efectuate, în perioada anului 2021, Inspekția financiară a întocmit 687 procese-verbale, fiind aplicate sancțiuni contravenționale în sumă de circa 10 milioane lei, dintre care circa jumătate au fost încasate (4,9 milioane lei).

În ceea ce privește achizițiile publice, rezultatele controalelor efectuate demonstrează în mare parte aceleași încălcări care sunt depistate și de către societatea civilă în procesul de monitorizare sau jurnaliști în cadrul investigațiilor jurnalistice. Conform raportului citat mai sus, cele mai frecvente încălcări depistate de către Inspekția financiară la diferite etape ale procesului de achiziție sunt:

PLANIFICAREA ACHIZIȚIILOR ȘI ELABORARE A DOCUMENTAȚIEI DE ATRIBUIRE:

- ☑ Planificarea formală a valorii estimate a necesităților de bunuri, lucrări și servicii.

- ☑ Divizarea achizițiilor publice prin încheierea unor contracte separate în scopul aplicării unei alte proceduri de achiziție decât cea prevăzută legal.
- ☑ Neplanificarea contractelor de achiziții publice.
- ☑ Planurile de achiziții sunt elaborate cu divergențe semnificative de la limita alocațiilor bugetare anuale, Planurile nefiind ajustate precizărilor bugetare.
- ☑ Lipsa prevederilor clare ce țin de divizarea sarcinilor, atribuțiilor și responsabilităților între membrii grupului de lucru pentru achiziții.

LANSAREA ACHIZIȚIEI, DEPUNEREA ȘI DESCHIDEREA OFERTELOR:

- ☑ Lansarea și desfășurarea achizițiilor publice care nu au fost planificate, nefiind incluse în Planul anual de achiziții publice al autorității contractante.
- ☑ Participarea unui singur agent economic la achizițiile publice.
- ☑ Admiterea participării operatorilor economici interdependenți (fondatori și/sau administratori comuni sau persoane afiliate).

ATRIBUIREA CONTRACTULUI DE ACHIZIȚIE:

- ☑ Descalificarea ilegală a operatorilor economici care au depus cele mai avantajoase oferte, în primul rând, după preț.
- ☑ Achiziționarea și executarea lucrărilor de reparație capitală în lipsa documentației de proiect, ceea ce generează majorarea nejustificată a volumului de lucrări.
- ☑ Încheierea contractelor de prestări a diferitor servicii cu persoane fizice, în lipsa confirmării documentare a capacităților profesionale.
- ☑ Încheierea contractelor de achiziție cu operatori economici, ai căror fondatori sunt persoane afiliate ale factorilor de decizie din cadrul autorității contractante.
- ☑ Încheierea contractelor de achiziție pentru lucrări de reparație a drumurilor cu eludarea procedurii de achiziție impusă de lege.

IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA CONTRACTELOR DE ACHIZIȚII:

- ☑ Monitorizarea neadecvată a executării contractelor de achiziție și, în consecință, neexecutarea integrală a clauzelor contractelor, precum și neaplicarea sancțiunilor prevăzute în contract față de operatorii economici au încălcat prevederile contractuale.
- ☑ Modificarea unilaterală, de către autoritățile contractante, a elementelor contractuale.

Din rapoartele Inspecției financiare nu este clar care sunt acei indicatori de risc în baza cărora sunt selectate tranzacțiile ce țin de gestionarea finanțelor publice, inclusiv achizițiile ce urmează a fi verificate. Iar, unele încălcări constatate cu referire la achiziții publice nu reprezintă, de fapt, abateri de la prevederile legislației în vigoare, fapt ce denotă lipsa de înțelegere a proceselor și legislației în materie de achiziții

publice. Un exemplu elocvent este încălcarea ce vizează „participarea la achiziții a unui singur agent economic”, care, în sensul legislației în vigoare, nu reprezintă o încălcare. Or, legislația actuală nu prevede la niciun tip de procedură de achiziție publică un număr minim de ofertanți. Iar, în cazul în care la o procedură de achiziție participă un singur operator economic al cărui ofertă corespunde cerințelor și criteriilor prevăzute în documentație, autoritatea contractantă nu are niciun temei legal de respingere a ofertei.

Autor: Diana Enachi, coordonatoare de proiecte și expertă în achiziții publice la IDIS „Viitorul”

ACHIZIȚII „CU DEDICAȚIE”. OFERTELE UNICE ALE DISTRIBUTORILOR AUTO PENTRU CERINȚELE TRASE LA INDIGO ALE UNOR PRIMĂRII

» Din martie 2020 și până în februarie 2022, pe timp de pandemie, mai multe primării și-au cumpărat autoturisme noi, al căror cost variază între 150 și 374 mii de lei. La cele 15 concursuri de achiziții publice, organizate de primării în ultimii doi ani, a participat un singur agent economic.

Multe primării, fără a ține cont de Legea privind achizițiile publice, copiază specificațiile tehnice ale autoturismelor care urmează a fi procurate, astfel încât doar un singur model poate corespunde solicitărilor autorităților publice locale.

„Din păcate, multe primării fac anunțuri de achiziții cu „dedicație”, prin care favorizează un anumit operator economic. Primarul și-a pus scopul să cumpere, de exemplu, o Dacia Logan, intră pe site-ul producătorului și copiază specificațiile tehnice la autoturismul Dacia. Mai mult, se face din neștiința autorităților contractante de a elabora un caiet de sarcini care să corespundă ce-

rișelor legii”, afirmă Vadim Țurcan, expert asociat în achiziții publice la IDIS „Viitorul”.

SPECIFICAȚIILE TEHNICE NU TREBUIE SĂ INDICE O ANUMITĂ MARCĂ DE MAȘINĂ

În același timp, legea nu interzice participarea la concurs a unui singur operator economic, însă astfel poate fi favorizată indirect o anumită companie.

„La procurarea de bunuri și servicii e permis să fie ales câștigătorul dintr-un singur ofertant dacă el corespunde cerințelor. Nu e nimic ilegal”, susține Țurcan.

Conform documentelor publicate de primării pe www.tender.gov.md, majoritatea banilor alocați pentru procurarea autoturismelor de serviciu au un singur beneficiar: grupul financiar-industrial „DAAC Hermes” S.A. Tot de pe www.tender.gov.md am aflat prețurile și marca autoturismelor procurate, exact ofertele agenților economici „DAAC AutoSport”, „DAAC AutoTest” și „Integral Auto”. Doar Primăria Hâncești, una dintre cele 15 primării menționate în acest articol, a cumpărat mașina de la „Continent” SRL.

În 2018, anticorupție.md a scris că, de ani buni, majoritatea banilor publici alocați pentru autoturismele de stat ajung la compania „DAAC Hermes”. Iar în 2015, Ziarul Național scria că firmele-fiice ale „DAAC Hermes” au pus ochii pe banii publici din anul 2003, când au livrat Cancelaria de Stat 70 de mașini de „Skoda Octavia”.

Funcționarii publici și primarii cu care am reușit să discut mi-au spus că autoturismele au fost procurate strict pentru necesitățile primăriei. Majoritatea mașinilor au fost procurate din banii alocați din bugetul local, la decizia consiliului local. La ședința consiliului s-ar fi decis ce fel de model auto să se achiziționeze.

Cu un buget anual de 6 milioane și 500 mii de lei, Primăria Văratice, r-l Râșcani, și-a achiziționat în 2021 o Dacia Duster de 330.325 lei, echivalentul a 16.500 de euro. Autoturismul era o necesitate, spune contabilă, deoarece mașina de model Lada e nefuncțională. „Am făcut evaluarea mași-

nii vechi la Camera de Comerț și Industrie. Costă 17 mii de lei. Dacă o putem vinde – bine, dacă nu și nu, o dăm la fier uzat”, susține Diana Pleșca, contabilă-șefă la Primăria Văratice.

Primăria Sireți a decis să cumpere o mașină de model Renault Kadjar în valoare de 374.388 de lei, sau aproape 19 mii de euro. E cea mai scumpă mașină dintre cele 15 procurate de primăriile despre care vă relatăm în acest articol. „Primăria nu are potențial economic să cumpere mașină. Și încă așa mașină. Am câștigat un proiect transfrontalier cu România. Noi nu avem bani în bugetul primăriei pentru cheltuieli elementare. Dacă nu era proiectul, noi era să umblăm cu mașina pe care o avem din 2010 și care-i vai de ea, prezintă pericol pentru angajații primăriei”, susține Leonid Boaghi, primar de Sireți, r-l Strășeni.

Și Primăria Cantemir și-a ales în februarie 2022 un Renault Megan, în valoare de 350 mii de lei. Mașina veche de 15 ani urmează a fi dată la „Apă Canal Cantemir” sau o va conduce viceprimarul, aflăm de la Roman Ciubaciuc, primar de Cantemir.

AUTOTURISME CUMPĂRATE DIN ECONOMII

În aprilie 2021, Primăria Covurlui s-a ales cu o mașină Dacia Logan în valoare de 205 mii de lei. Primarul Ion Neghina susține că autoturismul a fost achiziționat din economiile făcute la bugetul local. „Fiind primar în al treilea mandat, în toți acești ani am folosit doar mașina mea peste tot. Primăria nu e mică, iar necesitățile sunt mari. Am făcut multe economii la buget și am decis să

cumpărăm o mașină pentru primărie, cu care să rezolvăm problemele instituției”, zice primarul de Covurlui.

Tot o Dacia Logan în valoare de 249.900 de lei a cumpărat și Primăria Molovata Nouă din raionul Dubăsari. Primarul Oleg Gazea a precizat că la consiliul local s-a decis să fie cumpărat un autoturism pentru necesitățile primăriei. De asemenea, 244 mii de lei a costat autoturismul cumpărat de Primăria Vișneovca, r-l Cantemir, în aprilie 2020. Primarul Olga Pac susține că mașina veche va ajunge la metal uzat.

În 2020, Primăria Sărata Galbenă, Hâncești, a ales Dacia Sandero Stepway pe care a plătit 260 mii de lei. „Am vrut să reparăm mașina veche, dar când am auzit cât costă... Am decis să cumpărăm una nouă”, argumentează Mihail Lozovoi, primar.

Primăria Tabani din r-l Briceni și-a luat Dacia Duster în decembrie 2020, pe care a dat 368.500 de lei. „Noi am vândut pământ, una, alta, am strâns banii și am cumpărat mașina. Era nevoie de această mașină. Mașina o conduce primarul. Așa-i după lege, unde primarul e bărbat – el conduce mașina, iar unde primar e femeie – se angajează un șofer sau o conduce femeia primar. Femeile angajate în primărie nu au permis de conducere”, menționează contabilă Primăriei Tabani.

Au mai cumpărat mașini primăriile Boldurești din r-l Nisporeni (298.300 lei); Gotești din r-l Cantemir (150.000 lei); Primăria Hâncești (304.150); Primăria Sturzovca din r-l Glodeni (321.222); Primăria Taraclia (305.000 lei); Primăria Chioselia Mare din r-l Cahul (213.000 lei) și Primăria Leova (258.000 lei). Cea mai ieftină mașină a ales primăria Gotești, pe care a plătit 150 mii de lei.

EFICIENȚĂ ÎN GESTIONAREA BANILOR PUBLICI

Experta în achiziții publice de la IDIS „Viitorul”, Diana Ranga-Enachi, susține că autoritățile publice locale trebuie să respecte principiile de gestionare eficientă a resurselor financiare publice, conform Legii privind achizițiile publice și Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

„Dacă autoritatea publică demonstrează că achiziția este o necesitate reală și o prioritate pentru comunitate (nu dispune de niciun mijloc de transport de serviciu) pentru a-și desfășura corespunzător activitatea și a planificat-o (se regăsește în Planul anual de achiziții), achiziția auto poate fi argumentată. Altfel este un moft al primarului, care nu are nimic în comun cu prioritățile oamenilor, necesitățile comunității și principiile de bună guvernare”, explică experta.

La 17 martie 2020, Parlamentul a adoptat Hotărârea prin care a declarat stare de urgență în Republica Moldova din cauza pandemiei de Covid-19.

Sursa: www.gazetadechisinau.md